

Camí Reial de Sabadell a Santa Perpètua de Mogoda

Santa Perpètua de Mogoda

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Camí Estret de les Vinyes - Santiga - Santa Perpètua de Mogoda

Coordenades:

Latitud: 41.53437
Longitud: 2.15274
UTM Est (X): 429322
UTM Nord (Y): 4598426

Classificació

Número de fitxa 08260 - 106
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Modern
Segle XVI
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El sector de Santiga
Protecció Inexistent
Observacions protecció: Bé catalogat, Ajuntament de Santa Perpètua
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda
Fitxes associades:
[Nucli de Santiga](#)
Autoria de la fitxa Goretti Vila i Fàbregas
Data de registre de la fitxa: dl., 25/05/2009 - 02:00

Descripció

El Camí Reial de Sabadell a Santa Perpètua de Mogoda passa pel mig del nucli de Santiga. Provenint de Montserrat i Sabadell, entraria en el nucli pel costat de la era del castell, vorejaria la plaça de Santiga, giraria passant per davant el cementiri de l'església i es dirigiria vers Santa Perpètua de Mogoda i seguidament cap a Granollers i Girona. Aquest camí correspon a l'antic camí de Sabadell a Santa Perpètua. Aquest traçat coincideix amb la descripció del camí nº 130 del Repertorio de todos los caminos de España de Villuga, on s'identificaven els principals camins del segle XVI.

Del traçat d'aquest antic camí el més conegut és el tram occidental a ponent de Santiga. Actualment es coneix però com a camí Estret de les Vinyes. A partir de Santiga cap a llevant seguiria aproximadament un cop passat Can Rectorer per l'actual carretera B-140 de Sabadell a Mollet fins a l'alçada de Can Sabau, per on es desviaria fent marrada més al sud fins a l'actual Can Guillot. Per recuperar a partir d'aquí un curt tram del traçat que fa actualment la B-140 i poc després entrar ja en la trama urbana fins al nucli antic de Santa Perpètua de Mogoda.

Observacions:

Més conegut actualment com a camí Estret de les Vinyes.

Relacionat amb aquest camí s'ha pogut recollir de la documentació de l'època (expedients dels anys 1629 i 1670), l'existència d'un antic hostel situat davant l'antiga rectoria, edifici aquest darrer que situen en una caseta en ruïnes a la zona sud-oest del conjunt. La Sala d'interpretació etnogràfica i l'aula de natura projectades en el Pla Director ocuparien l'espai que presumiblement hauria haver estat ocupat per l'antic hostel de la parròquia de Santiga (Pla Director, 2008).

Història

Ressenya Històrica extreta del Pla Director. Església Santa Maria L'Antiga, 2008:

En el segle XVII per Santa Maria l'Antiga hi passava un camí Reial, anomenat així en varis documents localitzats a l'Arxiu Històric de Sabadell. Un camí reial era una camí que unia possessions reials i gaudia de la protecció dels soldats del rei. Eren emprats no només pel rei i els seus exèrcits, sinó també com un eix de comerç per a tots els qui volien portar la seva mercaderia a ciutat o vila. Hi regia un codi, com el codi vial d'avui en dia, que protegia als vianants i imposava estrictes càstigs als que no el complien.

En el segle XVIII, finalitzada la guerra de successió, Felip V, guiat per la intenció de fomentar la riquesa, va dipositar un interès molt especial en la construcció i millora de camins, tan necessaris per facilitar el transport de mercaderies i viatgers. No serà fins el regnat de Felip VI, quan s'inicià veritablement la construcció de les primeres carreteres en el territori nacional, aptes en la totalitat del seu traçat, pel pas dels carros -d'aquí el seu nom de camins carreters o carreteres-. L'any 1749 s'inicia la construcció de les carreteres modernes a Espanya que, en general, es construeixen de nova planta en els seus trams fora dels nuclis urbans, tot i que segueixen aproximadament els traçats dels vells camins existents.

Les noves idees respecte a la infraestructura dels transports en el segle XVIII, determinaran la classificació dels camins, primerament respecte a la seva importància jeràrquica, donant lloc als camins Reials o públics de primer ordre i els camins veïnals. Posteriorment es distingiran segons les seves característiques tècniques en camins carreters o de ferradura, per on tan sols podran caminar cavalls.

Segons l'autor Josep Ignasi Uriol, és un tòpic manifestar que les actuals carreteres a la península, segueixen els traçats de les antigues calçades romanes. Segons l'autor, la relació entre les carreteres actuals i les calçades romanes, passa inevitablement a través dels camins del segle XVI.

Pedro Juan de Villuga, l'any 1546, realitza un estudi únic sobre els camins existents a la península anomenat Repertorio de todos los caminos de España. Cada camí s'identifica amb un número i les poblacions extremes, amb indicació de les seves principals poblacions de pas. El camí de Girona a Lleida, identificat amb el número 130 del repertori de Villuga, parteix de Girona, passa per Hostalric, Sant Celoni, Llinars del Vallès i un cop arriba a la Roca del Vallès, es dirigeix a Igualada, passant per Montserrat. Les poblacions entre la Roca del Vallès i Montserrat no apareixen. Fins a la Roca del Vallès, aquest itinerari coincideix amb el de la Via Augusta, abans descrit. En arribar a la Roca del Vallès, l'antiga via romana es dirigia a Arraona (Sabadell) i prosseguia el seu traçat cap a Martorell i Tarraco.

A l'Arxiu Històric de Sabadell, en el fons de la Cort del batlle de Santiga s'han localitzat dos processos on es descriu clarament el Camí Reial que passa pel nucli de Santiga. Els dos processos corresponen a dos assassinats comesos a la parròquia de Santiga. La declaració dels testimonis descriu, el que hagin pogut veure en relació al cas.

En el primer expedient de l'any 1636 (caixa 2520/ex. 2), un testimoni declara en relació a l'assassinat de Josep Tarragó. (...) un home de barba roig de alguns quaranta anys lo hauria tret de (...) del dit Castell de Santiga ab bona amistat y lo sen hauria amanat en lo cami real qui va de la ciutat de Gerona a la vila de Sabadell y a Nstra. Sra. de Montserrat (...)

Un segon testimoni del mateix procés afirma: (...) jo estant devant lo cementiri de la Esglesia de la parroquia que es cerca lo Castell y hera de St. Iga i devant de mi passa un home alt barba roig que no se com se diu y se atura a parlar ab Joseph Tarragó masover de dit castell y sen anaran los dos per lo cami real anant vers Sabadell y en no veurels se sent una scopetada (...)

Altre testimoni anomenat Anthonius Bonet diu: (...) que estava en lo castell del Governador y que (...) un home alt barba roig (...) y de bona amistat lo hauria tret de las heras de dit castell entrada la nit y se lo hauria amanat en lo cami real qui va a Sabadell (...)

Jacobus Rojas (...) notari públic de la vila de Sabadell (...) y Cort del honorable Batlle de la parroquia de St. Iga confirma: (...) en lo cami real qui va de la dita parroquia a la vila de Sabadell y en una pessa de terra del noble don Miquel Salta de pertinenca de la heretat del castell de St. Iga en lo cami real (...)

En el segon expedient de l'any 1629 (DI-26), un testimoni declara en relació al cas:

Bartomeu Borrell de la parroquia de St. Julia de Altura (...) habitant empero en lo dit terme de St. Iga, lo qual se trobaba (...) dins lo hostel de Joan Llobera del present terme ahont eren dos homens que (...) coneguts de dit Borrell lo hu dels quals anomena moltes vegades dit Borrell ans quel matassen ab lo nom de Joan y (...) fer dits dos homens moltes festas a dit Borrell convidant-lo a menjar i beure y aixi comensant despres de haver menjat aixi fora de dit hostel estant pasejantse davant lo cementiri y rectoria li tiraren ab senyal de amistat dos tirs de pedrenyal dels quals caygue en terra mort (...)

Altre testimoni declara seguidament: (...) y trobat en dita plaça davant del fossar de la esglesia parroquial de Santiga y en lo Cami Real que va de la vila de Sabadell a la vila de Granollers un cadaver o cos de home mort ajegut en terra (...)

Amb aquestes declaracions queda confirmat que un Camí Real passava pel bellmig del nucli de Santiga. Provenint de Montserrat i Sabadell, entraria en el nucli pel costat de la era del castell, vorejaria la plaça de Santiga, giraria passant per davant el cementiri de l'església i es dirigiria vers Santa Perpètua de Mogoda i seguidament cap a Granollers i Girona. Aquest camí correspon a l'antic camí de Sabadell a Santa Perpètua.

Aquest traçat coincideix amb la descripció del camí nº 130 del Repertorio de todos los caminos de España de Villuga, on s'identificaven els principals camins del segle XVI.

L'existència d'aquesta ancestral via de comunicació recolzaria la dita popular que diu: "Qui va a Montserrat i no passa per Santiga, deixa de veure la mare per anar a veure la filla".

Bibliografia

Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda (2008). Plànol d'actualització del Catàleg de camins rurals de Santa Perpètua de Mogoda. Número de referència del camí: 205.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2008). Pla Director. Conjunt parroquial de Santa Maria l'Antiga (Santa Perpètua de Mogola, Vallès Occidental). Generalitat de Catalunya - Departament de Cultura i mitjans de Comunicació. Serveis Territorials a Barcelona. Arquitecte: Margarita Costa Trost. Octubre de 2008.

